

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878
NO. 267. — ŠTEV. 267.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879
NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 14, 1933. — TOREK, 14. NOVEMBRA 1933

TELEFON: CHelsea 3-3878
VOLUME XII. — LETNIK XII

MAJNERJI SE NOČEJO POKORITI SVOJIM VODITELJEM

PREDSEDNIK BO SKUŠAL URAVNATI SPOR, KI JE NASTAL MED FORDOM IN JOHNSONOM

2500 stavkajočih premogarjev je napadlo unijski urad. — Senator Wagner je imenoval poseben odbor, ki bo preiskal razmere v okrožju trdega premoga. — Governor Pinchot proti kompanijskim najetežem. — Stavka v Austin Minn., končana. — Johnson je prepričan o uspehu NRA.

WILKESBARRE, Pa., 13. novembra. — V soboto se je vršila tukaj posebna konvencija novoustalovljene premogarske organizacije, in petsto delegatov je soglasno sklenilo, naj se vrnejo delavci v ponedeljek na delo.

Delavci pa s to odredbo niso zadovoljni. Danes je navalilo 2500 stavkarjev na unijsko pisarno in so odločno izjavili, da se ne bodo vrnili na delo.

Stavkarji so bili silno ogorčeni, ker so morali cele ure stati na dežju in čakati odločitve svojih uradnikov.

V Lansford, Pa., so obmetovali pisarno organizacije s kamenjem.

Stavka se nadaljuje v Panther Creek dolini, dočim so se v Luzerne-Lackawanna premogovnem okrožju vrnili delavci na delo.

Prisedši do rova, so bili pa nekateri zelo razočarani, ker jih uprava družbe ni hotela najeti.

Zvezni senator Wagner je v Washingtonu izjavil, da je imenoval poseben odbor, ki se bo podal v okrožje trdega premoga v Pennsylvaniji in preiskal tamkajšnji položaj.

V odboru so: — Charles P. Neil, Hugh S. Hanna in Elmer F. Andrews.

Nadalje je sporočil senator Wagner, da bo Jesse J. Miller nadzoroval volitve kopačev mehkega premoga, ki so zaposleni v rovih jeklarskega trusta.

Frickova družba, ki obratuje rove jeklarskega trusta v Uniontown, Pa., je naznanila, da je zvišala svojim delavcem plačo za petnajst odstotkov.

HARRISBURG, Pa., 13. novembra. — Governor Pinchot je priporočil danes zakonodaji, naj odpravi sistem, ki je v Pennsylvaniji v veljavi, namreč, da so imenovani pomožni šerifi, ki dobivajo svojo plačo od premogovnih družb.

Pogovornjem zatrdilo so ti pomožni šerifi lopovi in zločinci, ki netijo nemire samo da bi obdržali svojo službo. V zadnjem času so dva štrajkarja ustrelili, več jih pa nevarno poškodovali.

AUSTIN, Minn., 13. novembra. — Danes je bila končana stavka pri tvrdki A. Hormel & Co. Razlike med delavci in delodajalcem so bile uravnane s posredovanjem governorja Olana.

WASHINGTON, D. C., 13. novembra. — Borba med Henry Fordom in administratorjem Johnsonom se še vedno vrši. Johnson zahteva, da mora Ford brezpogojno podpisati pogodbo z N R A., dočim Ford tega noče storiti.

Z zadevo se bo bavil sam predsednik Roosevelt ter bo v to svrhu pozval prihodnji teden Forda v Washington.

Republikanski senator Dickinson iz Iowe bo takoj v začetku novega kongresnega zasedanja vložil predlogo, naj se prekliche NRA postavo.

Po njegovem mnenju je treba "National Recovery Act" preklicati kajti le brez teh ovirajočih določb se bo mogla dežela izkupati iz krize.

LOUISVILLE, Ky., 13. novembra. — Danes je imel tukaj general Johnson, administrator NRA zelo značilen govor.

Rekel je, da je zatrdno prepričan o končnem uspehu NRA in da oni, ki te vladne napore ovirajo,

Italija je zapustila razorožitveno konferenco

JUGOSLOVAN. POSANIŠTVO JE ZASTRAŽENO

Italija je silno ogorčena zaradi komentarjev, ki jih objavilo jugoslovansko časopisje o priliki obletnice rapalske pogodbe.

Rim, Italija, 13. novembra. — Okoli tukajšnjega jugoslovanskega poslanstva je bila postavljena močna straža.

Vlada se boji, da bi razburjeno prebivalstvo ne začelo demonstrirati, ker so se vršile v Beogradu burne demonstracije proti Italiji. O priliki obletnice sklenitve rapalske pogodbe je objavilo beograjsko časopisje ogorčene članke proti pogodbi in proti italijanski vladi. Po tej pogodbi je namreč pripadla Reka Italiji.

Rimsko časopisje istotako ogorčeno odgovarja beograjskim dnevnikom ter skuša utemljiti stališče italijanske vlade.

Diplomatski krogi obžalujejo, da se je moralo to zgoditi baš v času, ko se mu v Rimu jugoslovanska trgovska komisija.

PROCES PROTI VSTAŠEM

Obtoženec je rekel, da se ne boji smrti ter je označil častnike za lažnjivce. Obsodba še ni bila izrečena.

Havana, Kuba, 13. novembra. Proces proti 34 vojakom, ki so bili obtoženi, da so prejšnji torek zasnovali krvavo vstajo v garniziji Columbia, je bil danes končan.

Obsodba še ni razglašena. V vstaji je izgubilo 150 oseb življenje.

Vlada je za tri vstaše predlagala smrtno kazen. Eden obtožencev, seržant Gonzales, je vzkliknil pred vojnimi sodiščem: Jaz se ne bojim smrti, recem pa, da so častniki, ki me obtožujejo, lažnjivci.

V Havani vlada mir. Mnogo trgovin, ki so bile zaprte, je zopet začelo poslovati. V provinci Oriente, v bližini mesta Holguin, se je zbralo šeststo vstašev. Njih število od dne do dne narašča.

VELIKA OTROŠKA LJUBEZEN

Norristown, Pa., 13. novembra. Za Stanleya Chlewinskega, ki je zaprt zaradi ropu, zid okoli kaznišne ne pomeni nič, kadar želi obiskati svojo mater. Iz kaznišnice je pobegnil, ko preplazil 30 čevljev visok zid in je na drugi strani skočil na cementirano cesto. Chlewinski je šel v Swedesburg, kjer je obiskal svojo mater, nato se je pa zopet izročil kazniškemu stražniku.

delajo to bodisi iz zlobnosti ali pa nimajo zaupanja v predsednika.

Narod je začel spoznavati, da so bile postave za obnovo ameriškega gospodarstva sprejete v njegov prid in da so dosedaj že dosti dobrega dosegle.

KUBA NI ZADOVOLJNA Z WELLSOM

Vlada ga dolži, da je podpiral upornike. Vsak dan se je posvetoval z voditelji najnovejše vstaje.

Havana, Kuba, 13. novembra. — Prijatelji predsednika Ramon Grau San Martin zahtevajo, da Združene države odpokličejo svojega poslanika Sumnera Welleasa.

Predsednikovi pristaši dolže Welleasa, da je podpiral vstajo prejšnjega tedna proti Grauovi vladi.

Napade na Welleasa vodi izdajatelj nekega vplivnega lista v Havani in Gauov svetovalec Sergio Carbo.

Carbo dolži Welleasa, da se je Welles med zadnjo vstajo vsak dan posvetoval z voditelji upornikov ter jih spodbujal, da strmo glavijo dr. Graua, da bi se zopet vrnil na vlado dr. Carlos Manuel de Cespedesa.

V uvodnem članku svojega lista La Semana Carbo naravnost dolži poslanika Welleasa, da je bil v ozki zvezi z vstajo.

Carbo pravi, da kubanski narod želi ostati v prijateljskih odnosih z Združenimi državami in zaključuje svoj članek.

"Franklin Roosevelt, vi ste prijatelj svobode, vi, ki ste naš prijatelj, vzemite od nas Sumnera Welleasa".

Dijaški list "Alma Mater" je objavil isto zahtevo. List dolži S. Welleasa, da je povzročil preteklo sredo revolucijo, ki je zahtevala 200 mrtvih in več sto ranjenih v dvanajstih bojih v glavnem mestu in okolici.

"Alma Mater" pravi, da je Welles zasnoval bitko in naskok na Hotel Nacional, kjer se je več sto častnikov vzburilo proti Grauovi vladi, toda so se bo vročem boju morali podati.

HULL JE ODPOTOVAL

Washington, D. C., 13. novembra. — Državni tajnik Cordell Hull je s šestimi delegati v soboto odpotoval v Montevideo, Urugvaj, na sedmo pan-ameriško konferenco.

Hull upa, da bodo na tej konferenci sklenjene med ameriškinimi državami trgovske in druge pogodbe. Konferenca se prične 3. decembra in bo trajala 3 tedne ali pa še dalje.

DOLGA POT ZA DELOM

Kenosha, Wis., 13. novembra. Curtis Schilling, star 21 let, je pred 14 meseci odšel z doma za delom. Po Severni Ameriki in Evropi je v tem času prehodil okoli 20,000 milj. Tri dni zatem, ko se je zopet vrnil, je našel stalno delo v Racine, Wis.

SVETOVNA RAZSTAVA ODGODENA

Razstavo je obiskalo okoli 22,300,000 ljudi. Dolga je \$10,000,000. Prihodnje leto bodo stroški pokriti.

Chicago, Ill., 13. novembra. — Največja svetovna razstava — Century of Progress — je v nedeljo zvečer zaprla svoja vrata z obljubo, da bo prihodnje leto zopet odprta mnogo bolj izpopolnjena.

Razstava je bila odprta 27. maja in je imela med vsemi ameriškim razstavami največ obiskovalcev, namreč skoro 22,300,000. Na razstavi so obiskovalci potrošili \$25,545,000, izven razstave pa do \$400,000,000.

Razstava s poslopji je veljala \$37,000,000, ali \$10,000,000 manj, kot pa razstava pred 40 leti. Razstava ima \$10,000,000 dolga, ki je pokrit z bondi. Sedaj bo uprava plačala polovico tega dolga. Ko prihodnje leto obiskalo razstavo 12,000,000 ljudi, bodo vsi stroški pokriti.

Od te razstave pa ni imelo dobiček samo mesto Chicago, temveč tudi železnice, parobrodne družbe in busi.

Od 27. maja do 31. oktobra je New York Central železnica pripeljala v Chicago 652,127 ljudi s 3228 rednimi in 1307 posebnimi vlaki. Tudi druge železnice poročajo o isto tako velikem prometu.

Čez zimo bodo vsa poslopja zaprta in na razstavnem prostoru bo samo nekaj paznikov.

POGAJANJA MED ROOSEVELTOM IN LITVINOVOM

Washington, D. C., 13. novembra. — Predsednik Roosevelt je v soboto zvečer nenadoma povabil na posvetovalno sovjetskega zunanjega komisarja Maksima Litvinova. V predsednikovi privatni knjižnici sta dve uri razpravljala o vseh zadevah, ki do sedaj še ovirajo priznanje Rusije.

Značilno pri tem je, da je predsednik Roosevelt poklical Litvinova z banketa, katerega je priredil administrator za pomorjarmarmer, Henry Morgenthau.

Washington, D. C., 13. novembra. — V ponedeljek so se nadaljevala posvetovanja med predsednikom Rooseveltom in Maksimom Litvinovom in vladni krogi pričakujejo, da bodo do petka pogajanja končana in predsednik bo priznal Rusijo.

Predsednik želi skomčati pogajanja do petka, ker namerava tedaj odpotovati na počitnice v Warm Springs, Ga.

Sedanja pogajanja nimajo za svoj cilj samo priznanje Rusije, temveč tudi trgovsko pogodbo med obema državama.

TATVINA SE NI IZPLAČALA

Newton, Mass., 13. novembra. V urad Strangman Manufacturing Company so tatovi štirikrat vlomili, ko nikdar niso imeli kaj odnesti. Ko pa so vlomili petič, so odnesli pet centov.

Naročite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

MUSSOLINI NI BIL ZADOVOLJEN S POČASNIM NAPREDOVANJEM

ZENEVA, Švica, 13. novembra. — Italija je naznanila odboru razorožitvene konference, da je odpoklicala svojo delegacijo s konference, in Zeneva se začudeno vprašuje, ako bo Italija sledila Nemčiji in bo izstopila tudi iz Lige narodov.

MATSUOKA FAŠISTIČNI VODITELJ

Matsuoka je vodil japonsko delegacijo iz Lige narodov. — Hoče voditi japonske fašiste.

Tokio, Japonska, 13. novembra. Najbrže ima trdno podlago poročilo, da bo Youske Matsuoka, ki je lansko zimo pred Ligo narodov neuspešno skušal pridobiti evropske države, da bi odobrile japonsko politiko v Mandžuriji in ki je nato odpeljal japonsko delegacijo iz Lige, odstopil od stranke Seiyukai in bo vodil neodvisno gibanje za narodno obnovo.

Matsuoka, ki je star 53 let, je študiral pravosodje na vseučilišču v Oregonu ter je stopil v diplomatsko službo. Bil je ravnatelj južne mandžurske železnice, preden je sprejel obrambo Japonske pred Ligo narodov.

Odkar se je Matsuoka preko Združenih držav vrnil na Japonsko, so bile vedno razširjene govorice, da se bo postavil na čelo japonskim fašistom. K temu ga je posebno spodbudil Mussolini, katerega je obiskal v Rimu in je sklenil, da bo sam posnel italijanskega diktatorja v svoji domovini. Vseled tega je zavrnil ponudbo zunanjega ministra barona Yasuya Učida in pozneje ponudbo Kori Hirota, da sprejme poslaniško mesto v Washingtonu.

Matsuoka je v tesni zvezi z mlajšimi vojaškimi in reakcionarnimi krogi.

Splošno je priznано, da bo postal ministrski predsednik, kadar pade sedanje Saito ministrstvo, toda najbrže ne bo prevzel diktatorstva, dokler vodi sedanjo politiko vojaška stranka pod vojnim ministrom generalom Sadao Araki.

BRATA STA SE NASLA

Raleigh, Ill., 13. novembra. — Dva brata sta prišla v mesto, eden s severa, drugi z juga. Oba sta iskala prenočišče v Salvation Army.

Ko sta se imela skopati, sta se sešla v kopalni sobi. Oba se začudeno spogledata. Nato pa Harry Zeiger stopi naprej in poda roko bratu Louisu, o katerem je mislil, da je bil pred 17 leti ubit v svetovni vojni. Spoznala sta se po tetoviranih znakih, ki jih nosita oba na rokah.

JAJCA ZA GANDHIJA

Bombay, Indija, 13. novembra. Ko je Mahatma Gandhi sedel ob priliki javnega shoda na govorniškem odru, so poslušalci pričeli nanj metati jajca. To se je prvič zgodilo v Gandhijevem javnem življenju.

Mussolini je že pogosto jasno izrazil svojo nezadovoljnost nad Ligo narodov, ker nikdar ni bila zmožna rešiti kako krizo.

Italijanski odstop od razorožitvene konference ni tako popoln kot nemški. Tehnični izvedenci bodo ostali kot opazovalci na konferenci, da vidijo, ako bo kaj napredovalo in imela kak uspeh. Ako je konferenca potrebovala še kak smrtni udarec, ga ji je zadala Italija.

Nek italijanski delegat je rekel, da bi bilo smešno, ako bi italijanska delegacija še ostala v Ženevi z ozirom na to, da so nemški delegati odšli. V Liginih krogih so mnenja, da je pruski ministrski predsednik Goering ob svojem zadnjem obisku v Rimu pregovoril Mussolinija k temu koraku.

Francoški delegati bodo zahtevali, da se skliče svet Lige narodov, da razpravlja o krizi, ki je nastala vsled odhoda Italije. Sedaj ostaneta samo še Anglija in Francija, ki verjamejo, da je mogoče doseči kak sporazum glede razorožitve. Ameriški posebni delegat Norman Davis je že povedal, da so si Združene države umile roke, kar se tiče prihodnjih razprav, dokler močno oborožene evropske države ne rešijo svojih čisto evropskih sporov in zopet monejo pregovoriti Nemčijo, da se vrne k novim razpravam.

Nekatera poročila zatrjujejo, da imata Nemčija in Italija določne načrte za kompromis. Hitler je predložil Angliji, Združenim državam in Italiji svoj načrt za razorožitev ter je popolnoma zadovoljil Mussolinija v zadevi odhoda Nemčije z razorožitvene konference. Hitlerjev načrt dovoljuje zmagovalec v svetovni vojni, da obdrže svojo sedanjo vojsko in se zavzejo, da te vojske ne povečajo in da Nemčiji dovolijo, da pomnoži svojo sedanjo vojsko od 100,000 na 300,000 mož, ki naj bodo opremljeni z orožjem za obrambo. Po tem načrtu naj bi bilo Nemčiji dovoljeno tudi imeti lahke aeroplane in vse države se naj zavzejo, da ne bodo bombardirale krajev izven vojnne fronte in da se ne bodo posluževale strupenih plinov.

ČEBELNI PIK ZDRAVILO ZA REVMATIZEM

Duluth, Minn., 13. novembra. August Halgren, ki je star 73 let in ki je imel pred 18 leti hud revmatizem, je tedaj prišel z rezo čebel, ker je slišal, da je čebelni pik dobro zdravilo proti revmatizmu.

Danes trdi Halgren, da nima nikakega revmatizma, poleg tega pa ima še od svojih 157 panjev lep dobiček. K njemu vedno prihaja mnogo ljudi, da jih čebele opikajo in ozdravijo revmatizem.

Nek duluthski trgovec je bil tako poln revmatizma, ko je prvič dospel k Halgrenu, da sploh ni mogel hoditi, sedaj pa je zopet popolnoma zdrav. Za to zdravljenje pa Halgren ne zahteva nikakega plačila.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Baker, President L. Benedek, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja za Ameriko in	Na New York za celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Na pol leta	Za izposojništvo na celo leto	\$7.00
Na štiri leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih nedelj in praznikov.

Doplat brez podpisa in osebnosti se ne priobčjuje. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejane bivalne naslani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3575

AMERIKA IN RUSIJA

Rooseveltove sklepe, da morajo Združene države čimprej priznati Sovjetsko Unijo, ni bil nepričakovan in ni nikogar prenesel.

Razvoj na Daljnem iztoku in politični položaj v centralni Evropi sta spravila priznanje na dnevni red.

Sovjetski diplomati so izredno dalekovidni in spretni, toda z vso svojo spretnostjo niso mogli vplivati na Ameriko oziroma na Roosevelta. Zbližanju so dale povod najnovejšje politične konstelacije. Dosti so pa pripomogli tudi trgovski in gospodarski interesi.

Zavoženo gospodarsko v evropskih deželah je prisililo največje nasprotnike Sovjetske Unije, da so jo drug za drugim priznali.

Najdalje se je obotavljala Francija, kjer imajo pristajki bivšega ruskega carja svoj glavni stan, in odkoder se je vršila proti boljševikom najostrejša gonja.

Polagoma so pa odpadli vsi predsodki, in države so kar teknovalle med seboj, katera bo prej sklenila z Rusijo prijateljstvo.

Amerika je dolgi šestnajst let obračala Rusiji hrbet. Sprva se je zdelo, da bo to sovraštvo večno, toda v politiki so se pojavile nove smernice, in treba je bilo nekaj ukreniti.

Hitlerjeva zmaga v Nemčiji pomenja vojno nevarnost za vso Evropo. Vojna v Evropi je pa začetek svetovne vojne.

Danes sta kalilki miru Hitlerjeva Nemčija in Japonska.

V obeh so na krmilu nestrpni nacionalisti.

Obe hočeta imeti svoje mesto na soncu in razširiti svojo oblast.

Obe sta izstopili iz Lige narodov, da bi lahko neovirano nadaljevali s svojo imperijalistično politiko. Za slučaj vojne imata obe skupne interese.

Do zbližanja med Sovjetsko Unijo in Združenimi državami so dovedli dogodki na Daljnem vzhodu.

Japonska je najprej pogoltnila Mandžurijo, za Mandžurijo sta pa na vrsti Severna Kitajska in rusko ozemlje z Vladivostokom.

Prodiranje Japonske pa ogroža stališče Združenih držav, ne le na Kitajskem trgu, pač pa tudi na Tihem oceanu.

Takoj ko je Japonska izstopila iz Lige narodov, se je začela z mrzlično naglieo oboroževati. Washingtonske in londonske pogodbe o razorožitvi so izgubile veljavo.

Oboroževanje na Tihem oceanu je v polnem teku.

Sovjetska Unija in Amerika sta z ozirom na Daljni iztok navezani druga na drugo.

To dejstvo je dovedlo do zbližanja, ki bi se moralo že pred leti završiti.

Dopisi.

Barberton, Ohio.

V dolžnost si štejem, da se moram zahvaliti vsemu občinstvu iz Barbertona in drugih naselbin, da ste tako v velikem številu obiskali našo igro "Miklova Zala". Vem, da ni bilo nikomur žal za par ur, ki jih je zgrabil omenjenega dne v dvorani, saj je imel užitek od njih.

Prav lepa hvala č. č. g. župniku J. Medenu za oglaš v cerkvi. Enako se zahvalim tudi društvu sv. Jožefa K. S. K. J., ker je bilo tako prijazno, da nam je dvakrat odstopilo dvorano. Človeku se kar dobro zdi, ko vidi, da je počel naš svet skupno delati in se zavedati, da smo vsi Slovenci.

Fara Presvetelega Srca Jezusovega je povabila dram. društvo "Slovenija" da priredi igro v korist slovenske cerkve v Barbertonu. Dramatično društvo se je povabilu odzvalo in sklenilo, da priredi v ta namen na Silvestrov večer lepo igro "Mlinar in njegova hiša". Bo zopet nekaj lepega na odru.

Igralci so zopet pri volji, da se bodo žrtvovali, da bo čim boljši uspeh in da bodo pokazali, da je dramatično društvo "Slovenija" na nepristranski podlagi ter je po društvenih pravilih na uslugo vsem, kdor se obrne nanj. Naše društvo ne pozna strankarstva, ampak goji dramatično in občrno, naš lep slovenski jezik.

Vsi oni, ki malo zavirate vse to, pozabite in stopite z nami. Še teh par dni našega življenja porabimo v korist slovenskega naroda. Ako malo pomislimo, še do brijh par let, in ostareli bomo in ne bo nas več zanimala javnost. Ostali bomo doma, in vse naše slovensko delo na kulturnem polju bo ostalo z nami doma. To je živna resnica. Ako ameriške oblasti ne sprejmejo postav in odpro kvote za nove priseljence, smo mi zadnja generacija, ki more v slovenskem jeziku in v slovenskem čutu pokazati življenje slovenskega naroda. Ako bo zabranjen prihod iz sate domovine, se bodo naš lep slovenski jezik in naš slovenski delo izgubila prej ko bo dolgo v valovih amerikanizma.

Marsikdo reče saj imamo slovensko mladino za seboj. Da, ali žalibog, mladine ne zanimajo naša dela, mladino zanimajo druge zabave, katerim je priučena in nikdar ne bo mladina to pokazala v slovenskem jeziku, kar lahko ti pokažeš, ki ti bi je v prsih pravo slovensko srce.

Ne bom preveč zavlačevala mojega spisa, ker prostor v časopisu je dragocen.

H koncu se zahvaljujem uredništvu Glas Naroda za moj prejšnji dopis, ki ste mi ga priobčili in vam želim mnogo novih naročnikov.

Antonija Može.

Library, Pa.

Dasi je precej naročnikov Glas Naroda v naši naselbini, se že dolgo časa ni noben oglašil, zato sem pa jaz namenila napisati par vrstic.

Delavske razmere so se nekoliko izboljšale. Montour No. 10 dela sedaj vsak dan, podnevi in po-

BLAZNIKOVE
Pratike

za leto 1934

IMAMO V ZALOGI

Cena 20c

s poštino vred.

"Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

noči, od kar je Pittsburgh Coal Company podpisala NRA. Kakor govorijo, je podpisano tudi od United Mine Workers of America. Jaz dvomim, da bi bilo podpisano, to pa zato, ker sedaj ni dosti boljše za majnarje, kakor je bilo poprej. Toliko je izboljšano, kolikor zahteva NRA. Unija je samo na papirju in zato, da majnerji plačujejo po en dolar na mesec. Par sto jih je dobilo delo tukaj ampak so večina tisti, kateri stanujejo v kompanijskih hišah.

Posebni novice nimam za poročati.

Zima se bliža. Kaj pa ti, Peter Zgaga, ali si dobil kakšno debelo Marjanjo, da te bo grela po zimi. Če je še nimaš, ti svetujem, kako naredi, kadar te bo zeblo. Kar v pač zlezi, tako tudi jaz naredim, kadar me zebe.

Sem radovedna, ali bosta Tom Reimer in pa Urška Krones odpravila ljubezen drug drugemu. Mislim, da najbrže, da ne bosta toliko trpela.

Pozdrav vsem čitateljem Glas Naroda, listu pa mnogo uspeha. Poročevalka.

PRED ODHODOM V DOMOVINO

Pozdravljam vse svoje znanee in prijatelje širom Združenih držav in se vsem še enkrat toplo zahvaljujem, ki so se bili za časa moje nesreče tako zavzeli zame.

Slovenski javnosti je menda še v spominu moj slučaj, ki se je bil dogodil pred dvajsetimi leti.

Ponedolžnem sem bil obsojen na dosmrtno ječo ter preživel osemnajst let in pol v zaporu, predno se je izkazala moja nedolžnost.

Vest mi ne očita, da bi kdaj komu kaj slabega storil, če sem mu pa storil, naj mi odpusti. Odpuštil bi tudi njemu, ki mi je naprtil strašno krivico, ako bi prišel k meni in mu rekel, da mu je žal.

V domovino se podajam s posredovanjem potniškega oddelka Glas Naroda. To slovensko pošteno podjetje vsem rojakom toplo priporočam.

Joseph Erjavec.

IŠČEM strica Jožef Grčarja iz Poljsnika, okraj Litija, kateri je odšel v Ameriko pred 42 leti. Ker so izumrli vsi sorodniki, bi prosil naj bi se oglašil na naslov: Fele Franc, trgovec, Domžale, Slovenija, Jugoslavija. (2x14x15)

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO NA DOPISNICI SPOROČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

8. novembra popoldne je bil u-bit neki neidentificiran ropar, star okrog 30 let, ki je bil usodno obstreljen tekom strelske bitke med 24-letnim Louis Kunčičem in štirimi banditi, ki so skušali oropati njegovo restavracijo v osrednji slovenske naselbine v Collinwoodu. Ropar je bil najden kasneje zleknjen v roparskem avtu, ki je treščil v poštni nabiralnik na vogalu E. 152. St. in Westropp Ave., ko je roparska tolpa zbežala.

Kunčič je povedal policiji, da je 8. novembra zjutraj dvignil na banki \$2400., da izmenja čeke za delavce pri N. Y. Central železnici, in da je stal za prodajno mizo, ko so roparji vstopili in naročili pivo. Trenutek nato pa so banditi že potegnili revolverje ter Kunčiču in petim gostom, ki so se nahajali v lokalu, ukazali dvigniti roke ter se postaviti ob zid. Gladys Kunčič, žena lastnika, in njegova sestra Mary Kwinski, pa se nista ozirala na ukaz ter zbežali ven skozi vrata v ozadju. Ko so roparji slišali, da ženski kliceta na pomoč, so bežali iz lokala ter skočili v avto. Predno pa so avto mogli spraviti v tek, je Kunčič segel po revolverju, ki ga je imel pod prodajalno mizo ter ustrelil kar skozi okno na bandite. Eden izmed roparjev je ustrelil petkrat nazaj, toda v razburjenosti je slabo meril in na sčeto ni bil nihče zadet.

Po treščanju v poštni nabiralnik so trije banditi pobegnili peš, dočim je bil četrti najden v avtomobilu s kroglo v tihniku. Kdo je ubil bandit, ne ve nihče. Tudi lov policije za njegovimi tovariši je bil dosedaj brezuspešen.

V Chicago je bil Math J. Turk, bivši glavni tajnik SNPJ, priča držnega ropa v prostorih bivše Železniške banke na oglu 26. ulice in Springfield Ave., kjer je zdaj nastanjeno čiško posojilno društvo. Turk je sedel pri mizi v ozadju, ko je stopilo šest banditov, s puškami v rokah. Ukazali so navzočim, naj položijo po tleh in Turk je legel zraven mize. Njegov sosed je pa iztegnil roko do signalnega gumba na tleh in in eden roparjev je to opazil ter treščil dotičnika s puško po glavi, nato pa je začel streljati v pod in ena krogla se je zarila v tla tik ležečega Turka. Toda signal se je oglašil in banditi so hitro pobrali okrog \$300 v gotovini iz omejenih oknih in pobegnili v 2 avtomobilih. Posameznikom niso vzeli nič, ker ni bilo časa.

Neki John Skendrovic je bil v terek obsojen v Chicago, Ill. na šest mesecev zapore, ker je zagnal opeko skozi šipo svoje bivše krajske delavnice na severni strani mesta. Skendrovic je leta 1929 prodal delavnico in kupil stanovanjsko hišo. Prišla je kriza in izgubil je hišo in vse prihranke. Pred nekaj dnevi je šel mimo svoje bivše delavnice, ki bi bila lahko še njegova — in je zagnal opeko v okno iz same jeze, ker je bil tako neumen.

Na Calumet, Mich. je preminula Catherine Ceaser, mati orga-

Peter Zgaga

MARTINOVANJE.

V soboto je bil v Slovenskem Domu v Brooklynu krat novega vina.

Slovensko pevsko društvo "Slovan" je kakor vsako leto, tudi letos posvetilo temu velevažnemu dogodku vso pozornost. Ker sem, če je le mogoče, pri určevanju božje kaplje vedno navzoč, bi skoro ne bilo prav in pošteno, ako bi krst zamudil.

"Slovanove" prireditve so na glasu kot zelo zabavne in polne užitka. Pevec, da jim tako zlepa

nistinja v slovenski cerkvi. Pokojna je prišla na Calumet leta 1878 ter je od tedaj neprestano živela tam. Soproj ji je umrl že pred več leti. Zapušča 11 otrok. Stara je bila 79 let.

PRISELJEVANJE IN IZSELJEVANJE

Tekom fiskalnega leta 1933 — t. j. od 1. julija do 30. junija 1933 — je bilo pripuščeno v Združene države 23.068 novih priseljenec. Poleg njih je prišlo 127.660 ne-priseljenec: inozemcev na časni obisk, priseljenec na povratku iz obiska v stari kraj, uradnikov inozemskih vlad itd. To število priseljenec je značilno, ako se primerja s prejšnjimi leti: 1928: 307.255, 1929: 279.678, 1930: 241.700, 1931: 97.139, 1932: 35.576, 1933: 23.068.

Leta 1933 je izseljevanje znatno premagalo priseljevanje. Kar 80.061 tujak nastanjenih priseljenec se je za stalno iselilo iz Združenih držav. Število odšlih ne-priseljenec pa je bilo 163.721. Skupaj torej je prišlo 150.728 inozemcev, odšlo pa 243.802. Zguba znaša torej 93.074.

Iz Jugoslavije je prišlo 105 kvotnih in 558 nekvotnih priseljenec. Kar se tiče narodnosti, se moramo poslužiti zastarele metode priseljeniškega urada, ki porazdeljuje Jugoslovane v tri skupine: 1. Bolgare, Srbe in Črnogorce, 2. Hrvatse in Slovence, 3. Dalmatince, Bosance in Hercegovce.

Bolgari, Srbi in Črnogorci: — Prišlo v Združene države: 92 priseljenec, 232 ne-priseljenec, skupaj 324. Odšlo: 582 izseljenec, 750 ne-izseljenec, skupaj 1332. Odšlo jih je torej 1008 več kot jih je prišlo.

Hrvat in Sloveni: — Prišlo: 117 priseljenec in 318 ne-priseljenec, skupaj 435. Odšlo: 367 priseljenec in 367 ne-izseljenec, skupaj 734. Odšlo jih je torej 299 več kot jih je prišlo.

Dalmatinci, Bosanci in Hercegovci: — Prišlo: 20 priseljenec in 77 ne-priseljenec, skupaj 97. Odšlo: 140 izseljenec in 346 ne-izseljenec, skupaj torej 486. Odšlo jih je 389 več kot jih je prišlo.

Vsed prebitka emigracije nad imigracijo je torej število Jugoslovancov (po narodnosti) v Zdr. državah padlo lani za 1696.

FLIS.

ne najdeš para, odbor pa skrbi, da zapuste gostje vsako prireditve vedrega obraza s trdnim sklepom v srečo, da se bodo tudi prihodnje udeležili. Predsednik Mr. Pirnat ter odborniki — Mr. Svet, Mr. Giovanelli, Mr. Majdič in drugi že tako skomandirajo, da je sleherni zadovoljen in se nikomur ne mudi.

Odkar so prostori Slovenskega Doma prenovljeni, sem bil v soboto prvič tam.

Zgornja dvorana je prostorna in odgovarja vsem zahtevam, dočim je v spodnjih prostorih dosti bolj domače in prijetno. Veliko zadovoljstvo je v kuhinji, kjer ti gospa Župančičeva postreže z dobrimi klobasami, na kegljišču se vedno vrše vroče tekme, pa tudi pri bari je prijetno, če pijes pivo, seveda. Vino pa ni kaj prida: rdečkasta tekočina, v kateri se borita jesi in euker za nadvlado. V ustih prevladuje eukren okus, dočim ima v žlezelah jesi prevlast. "Vino" je še lausko in upam, da bo letošnje boljše in bolj pitno in da bo imelo slast že vsaj malo po vinu.

Na Martinovanje sem dospel že precej pozno. Dvorana je bila polna in gostom so stregli natakarji goilih kolen in v irhastih hlačah. Ženska soba je bila soglasna: da ni na svetu nič gršega in bolj neokusnega kot moško kolen. Imajo prav in se z njimi popolnoma strinjam. Ubogi moški svet se v tem delikatnem pogledu ne more niti malo z žensko primerjati.

Videl vespolno zmanec in prijatelj ter za hip prisedel k filozofskemu Ivanu Adamiču, muziku in pevcu "par excellence", ki ni v teku dolgih trinaestih let blažen prohibicije nikdar dobrega piva požgal.

Cerimonija blagoslovljanja je bila nadvse pomembna. Izborni igralec John Maček se je prelevil v dolenskega stareka in s čašo v roki zapel o našem človeku, ki je v smrti uri poklical Boga za pričo da mu bo ob zadnjem kozarčku pel večno slavo in čast.

Vino je blagoslovila dostojanstvena postava v škofovskem ornatu.

— Kdo pa je to? Kdo pa je to? — so ugibali vsi križem.

— To je sveti Martin — so hiteli pojasnjevati odborniki "Slovan", slednjič sem pa jaz ugotovil, da ni sveti Martin, pač pa Svet Anton, "Slovanov" tajnik in zastopnik "Glasa Naroda".

Blagoslovljeno vino je bilo zelo dobro — menda je bilo iz kleti Mr. Kosirnika — samo premalo ga je bilo za tako veliko kompanijo.

Takoj mi je prišel na pomoč Mr. John Habjan (Meserikov), ki je imel pod mizo studenček takega vinčka, kot ga že dolgo nisem pil.

V ranjanju, peku in veselju se je približala zgodnja ura, in treba se je bilo odpraviti, kajti po mojem mnenju ni v vsej Ameriki večje razdalje kot je med Ridge-woodom in North Bergen v državi New Jersey, če se človek po polnočni uri odpravi na razjso.

In kakor vselej, je bil tudi to pot Mr. Viktor Koblica tako prijeten, da mi je ponudil v svoji kavri prostorček med dvema lepoticama, najbrže zato, da mi bo pot prijetnejša in krajša.

Nikdar nimam nobenih pregrešnih misli, toda Martinova sobota je Martinova sobota, in sem mislil, da bom vrhu vsega mogoče še kake sladke tobtore deležen z leve ali desne strani.

Toda usoda je hotela drugače. Komaj smo bili dobrih deset blokov od Slovenskega Doma, je začela kara šepati in se je slednjič sumljivo nagnila na desno stran. Mr. Koblica in Mr. Ručigaj sta skočila s prednjega sedeža in konstatirala absoluten flat na zadnjem desnem kolesu. Kolo sta snela, so podprla s šibkim "jackom" in se odpravila v bližnjo gazolinso postajo, ki je bila v tem slučaju oddaljena najmanj tri četrt ure. Toliko tja in toliko nazaj.

Pred odhodom sta nam pa zabijala: — Nihče naj se ne gane. Vsaka najmanjša kretnja je lahko usodepolna. Če se bo kdo le malo premaknil, boste s karo vred vsi trije v jarku.

Dolgo, dolgo smo čakali. Negiben sem sedel in prestajal peklenske muke, dasi mi je na desni in levi strani nebeski ogenj gorel.

Vsega onemoglega in trdega so me v zgodnji jutranji uri pripeljali domov, za kar se jim iskreno zahvalim.

ČE NAMERAVATE V DOMOVINO?

Pišite nam takoj bo brezplačna navodila in zagotavljamo vam, da boste po ceni ter udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU

216 West 18 Street New York, N. Y.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE-MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.75	Din. 100	Za \$ 9.30	Lir 100
" \$ 5.05	Din. 200	" \$ 18.25	Lir 200
" \$ 7.35	Din. 300	" \$ 44.25	Lir 500
" \$ 11.95	Din. 500	" \$ 88.80	Lir 1000
" \$ 23.25	Din. 1000	" \$ 177.—	Lir 2000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali v lireh dovoljujemo še boljše pogoje. IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH Za izplačilo \$5.00 morate poslati \$ 5.75 " " " \$10.00 " " \$10.85 " " " \$15.00 " " \$16.— " " " \$20.00 " " \$21.— " " " \$40.00 " " \$41.25 " " " \$50.00 " " \$51.50

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih. Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Gospa REGINA Roman iz življenja: ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

87

Zopet jo stresla mrav. Z mrtvim, praznim pogledom se ozrevala, kot bi si njegovo podoben hotela še zadnjikrat vtisniti v srce, pa ni mela več moči sprejeti jo v se. Zopet se bori sama s seboj, da bi mogla govoriti, toda samo kot krik ji pride skozi ustnice:

— Ne — ne, ne ljubim ga!

In ne da bi počakala na odgovor, je že pri vratih in zbeži kot preplašena žival, katero neso peruti obupo v svojo sobo. Zopet se zaklene, nato pa se vsa izmučena zgrudi na tla. Njeni prsti se zapirajo v preprogo in skozi ustnice ji prihaja ihtenje in zdihovanje.

Tom se je hotel poročiti in si je želel, da gre iz hiše. Bila je odveč — nadležna! Za njo v hiši ni bilo več prostora, kajti kmalu bo prišla Georgina kot gospodinja. In tudi v njegovem sren ni bilo nobenega prostora za njo, tudi tukaj jo je Georgina izpodrinila. Sedaj je bilo vse končano — prav nič ji in več ostalo kot jezero v parku — te strašne bolečine ni mogla več prenesti. Samo še nekoliko zbrati moči, da bodo zadostovale za zadnjo pot; samo, da bo še stala na nogah, da prej ne omahne, predno pride do cilja. Oh — tam bo našla mir, tam bo kmalu vse končano, vse bolečine, vsa ljubezen — vse trpljenje.

Tom, — Tom, moj dragi, moj ljubi, moj kruti Tom! Ali v svojem sren res nima več nobenega prostora za svojo malo medvedko? Ali me je Georgina popolnoma pregnala? Ali jo tako zelo ljubim?

Mrav za mravom jo spreletava. Divje in mučne misli so se razile čez njo. Proč — samo proč, nikdar več ne gledati v njegov obraz, nikdar ne sme v njem brati, da mu je nadležna. Proč, tja k rihemu jezeru, v katerem more potopiti svojo bol. Toda — najprej mora biti v hiši vse mirno; niso mi smeš slutiti, kaj namerava, drugače bi ji zabranili. In tedaj se prestraši. Nekdo potrka ne njena vrata in stresa ključko.

— Urška Urška!

To je bil Tomov glas. Kako poln bojazni in skrbi je zvenel ta glas! Slednjič je spoznal, kako neizmerno jo je užil in bilo mu je žal. O, da — da — smilila se mu bo, saj je bil tako dobrega srca. Saj je mogel tudi ne bi pogledal iz hiše, samo Georgina bo to zahtevala. Gotovo bo hotela odstraniti iz hiše tuje deklo in tedaj je bil Tom prav gotovo zelo vesel, da je ravno ob pravem času prišel snubeč, ki jo je hotel odpeljati.

Urška stisne zobe, da bi zadušila svojo žalost. Ne gane se. Slednjič sliši, kako Tom odhaja od vrat.

Nato pride teta Greta, ki tudi kliče njeno ime in stresa vrata, toda Urška tudi njej ne odgovori. Dobra teta Greta, žalovala boš za svojo Urško, saj Georgine tudi ne maraš in Toma bo onesrečila, ga ne bo razumela in bo samo strmela vanj s svojimi izjavajočimi pogledi, ki so tako nesramni! Da, teta Greta, žalovala boš za menoj — in — tudi Tom bo žaloval. Nekoliko ga bo še bolelo, da je njegova mala medvedka šla rajši v smrt, kakor pa bi živela daleč proč od njega. Toda — Tom ljubi Georgino in Georgina ne bo trpela, da bi dolgo žaloval za njo, prisilila ga bo, da bo na njo pozabil. Zdravstvuj, Tom, moj ljubi Tom; zdravstvuj, tako zelo sem te ljubila — tako zelo, da morem samo v smrti najti pozabljenje.

Tako leži in posluša, da je bilo zunaj vse tiho. Poskusi vstati, toda spočetka ne gre, brez moči omahne nazaj; nato pa zbere vse moči in tedaj vstane in se zmehčana ozre okoli. Gleda skozi okno. Tudi zunaj je bilo vse mirno. Popolnoma temno je ležal park, samo nad vrhovi dreves je plaval mesečina, pod drevjem je bilo in tajištno. Samo v bližini hiše je bila medla svetloba, gotovo je prihajala iz Tomove sobe na teraso. S tresočo roko se pogladi po laseh, nato pa počasi gre proti vratom.

Toda naenkrat obstoji; na svoji nočni mizici vidi svoj zapisnik. Na knjigo je bil privezan svinčnik. Iz zapisnika iztrga list ter piše brez vsake volje, kot bi bila navdahnjena:

Moj ljubi, ljubi Tom!

Če že moram proč, poznam samo eno pot — k mojim starim. Vem, da sem ti nadležna; danes sem te videla v Georgino v parku, videla sem jo v tvojem objemu. Tedaj sem vedela, da za mene tukaj ni več prostora. Prihraniti ti hočem, da bi mi moral povedati, naj zapustim tvojo hišo, predno pride Georgina. Tudi ostati ne bi mogla, četudi mi ne bi rekel iti iz hiše. Hotel si me omočiti z dr. Nimrodom — toda ne morem biti nikogar drugega, pa tudi ne morem prenesti, da moram iti od tebe, ne morem živeti daleč od tebe. Zato je najboljša, da grem k očetu in materi, potem si rešen vseh skrbi zaradi mene — jaz pa vseh bolečin. Oprosti mi, ako te s tem ostrašim. Privoščim ti mir — srce me tako boli!

Iskrena ti hvala za srečna leta v tvoji hiši; bilo je nebesko lepo, da drugače ne morem več prenašati. Zdravstvuj, Tom — ljubi Tom! Vsa sreča s teboj!

Zadnjikrat tvoja

Urška.

Tvoja mala medvedka.

List položi z globokim, bolestnim vzdihom sredi nočne mizice, nanj položi svinčnik ter se v slovo še enkrat ozre po sobi.

Nato pa gre tiho iz sobe. Zadržuje sapo in prisluškuje. Vse je tiho. Samo svetilka, ki gori celo noč, je medlo svetila okoli. Tiho gre po stopnicah in po veži do glavnih vrat. V vratih je tičal ključ. Tiho ga obrne, odpre vrata in stopi v gorke poletno noč. Sedaj je tudi v Tomovi sobi ugasnila luč. Najbrže je spal, kot vsi drugi v hiši.

*

Ko je Urška odšla iz njegove sobe, je gledal za njo, ne vede, kaj bi počel. Nepopisni občutki so ga obšli, ko je skoro kriknila, da Nimroda ne ljubi. Najprej ga je objela blaženost, da mu je odpovedala. Mogel bi zakričati, da bi se rešil misli, ki ga je težila. Šele tedaj je spoznal, kako čudno je bilo Urškino obnašanje; kako blede in potneta je bila. Ali je bil to samo njen glavobol? Ali pa je njeno dobro, mehko srce pretreslo, da je morala Nimrodu odreči? Toda ne: še nekaj drugega je moralo biti, nekaj nenavadnega, nekaj tajinstvenega, nekaj nerazrešenega. Zakaj ga je gledala tako čudno raztreseno — tako obupano? Da, obupen je bil njen pogled, ki ga je vprla vanj.

Naenkrat se ga loti nejasna bojazen. Kaj je bilo z Urško? Ali je bila mogoče bolj bolna, kot pa je mislila teta Greta? Strese se, vstane in teče za Urško po stopnicah, stresa njena vrata in ves razburjen kliče njeno ime. Toda nič se ne gane. Ali je šla zopet v posteljo? Zopet hiti skozi svojo sobo na teraso in gleda proti njenim oknom navzgor. Samo majhna svetloba je bila v njeni spalnici. To je vendarle že legla. Nemir ga žene k teti Greti, ki je še brala.

— Teta Greta!

Prestrašena ga pogleda v blede, izmučeni obraz.

— Moj Bog, kaj se je zgodilo, Tom?

— Nič, nič; samo ne vstrajaj se, samo skrbi me zaradi Urške.

Tako čudna je bila. Nekaj sem ji povedal — in tako čudno je to sprejela. Nato pa naglo odide in se je zopet zaprla v svojo sobo.

Stara gospa vidi njegovo razburjenost. In misli, da ji je Tom govoril o svoji ljubezni, ji je slednjič izjavil, kaj je z njim. In tako je mogoče Urška v deklinski srmežljivosti zbežala. Kdo bi vedel, kaj se v takem slučaju dogaja v mladi glavi?

(Dalje prihodnjič.)

BRATA MALI PRED SODIŠČEM

(Dalje.)

Kot rečeno, je Mali Andrej prišel v Lombardijevem procesu v atsko zaradi suma krive prišege. To krivo prišego je razodel svoji ženi ki ga je dne 9. marca razbremenila prav gotovo le po njegovih navodilih. Ker pa so baš po njegovem prihodu iz preiskovalnega zapora nastali med njima ostri spori, ko mu je Amalija sigurno očitala, kako je tudi njo spravil v nevarnost, se je Mali Andrej prišel bati razkritja in izdajstva zaradi nemirne vesti svoje žene Amalije in je zht njegov sicer že poprej sklenjeni načrt tragedijo se še pospešil.

Ker pa zakon obračunava z naklepim nasvalem prav tako, kakor da je kaznivo dejanje sam storil, je obtožba zoper vse tri obdolžence utemeljena.

Zasliševanje obtožencev dne 26. oktobra pravzaprav ni prineslo senzacij, ker glede umora Amalije Matijev prav za prav niso izpremenili svojega zagovora, kakor ga navaja obtožnica. Andrej v glavnem priznava, tako tudi Anton, a Marija Golmajerjeva vse taji.

Andrej je jasno izjavil, da je kriv in da je tudi brata nagovoril k umoru. Glede Golmajerjeve trdi, da je bil vanjo zaljubljen, ker mu je stregla in mu čistila obleko. Ko je prišel z preiskovalnega zapora zaradi krive prišege v Lombardijevem procesu, ni šel takoj na Golnik, temveč je bil pri svoji sestri v Kranju, kamor je prišla tudi Golmajerjeva. Da ni šel takoj domov k Sv. Roku, se izgovarja s tem, da ni vedel, da ga je njegova žena rešila preiskovalnega zapora. Pravi, da je tedaj pisal svoji ženi tudi poslovično pismo, da se ne vrne več k njej, temveč gre po svetu. Trdi, da se je prvotno hotel le ločiti od svoje soproge, češ, da ni bila za zakon in tudi postrežljiva ni bila napram njemu in mu večkrat še za cigarete ni dala.

Pretresljivo so na poslušalce delovala obupna Malkina pisma, ki pričajo, kako je bila Malka žalostna in potneta, ko je zvedela, da njeneža moža sumijo zvez z Lombardijevimi zločini. Na vprašanje, če je bilo to povod zakonskih preprirov, je to striktno zanikal. Tudi zaradi nesrečne smrti tihotapea Tomažiča je Andrej izpovedal, da se Malka ni razburjala, češ, da tihotapstvo ni nič posebnega. Predsednik dr. Kavčič je obtožencev z Malkinim pismom dokazal nasprotno, saj Malka piše, da bi najrajši umrla, ker smrt ne more biti hujša od tega sumničnega.

Andrej nadalje navaja, da sta se z Golmajerjevo dogovorila za umor žene pri sestanku v Kranju. Pri tem sta govorila tudi že o bratu Tonetu ki naj bi Amalijo umoril. Ko je prišel Andrej iz Kranja na Golnik, se je delal bolnega, da bi mu ne bilo treba iti z ženo, ki je prišla ponj. Tisti dan, ko je pozneje šel z ženo vendar z Golnika spet k Sv. Roku, je bila Malka v kuhinji pri Golmajerjevih, on je pa v prvem nadstropju sklepal o njenem umoru. Z bratom Antonom sta se zaradi umora dogovorila že 14 dni pred zverskim zločinom. Andrej pravi, da se je za umor odločil prav ta dan, ker sta se z ženo prej skregala zaradi neke malenkosti. O prihodu Antona pripoveduje Andrej v glavnem tako, kakor je navedeno v obtožnici in vse tudi mirno, priznava, kar se tiče priprav za umor. Dogovorjena sta bila sicer, da Tone Malko umori že v ponedeljek, a baje je Tone tedaj zapasal. Andrej je pripravil vino, bikelji in drugo in pravi, da je dve noči pred umorom ni spal. Zato pa tudi trdi, da je spal tedaj, ko je prišel Tone v prvo nadstropje. Vpitja Anice Hrovatove, pravi, da ni slišal, pač pa njegova žena, ki je sedela na postelji, ko se je prebudil in skočil pred spalnico. Tudi to trdi Andrej, da iz predsobe na podstrešju ni slišal nobenega šuma, niti vpitja in klicanja Malkinega, ko jo je Tone moral. Kadar Andreja predsednikova vprašanja zaženo v skripce, pravi, da se ne spominja in tako dobi čas za premislek.

Edina senzacija procesa je pa Lombardijeva obtožba, ki jo je sodišče prejelo in kjer Lombard trdi, da je Mali Andrej ustrelil in oropal Vojnikoviča. Andrej je seveda vse zanikal ter izjavil, da je ta obtožba le plod Lombardjeve fantazije, da bi se sam izmazal iz ječe. Tudi vprašanja zagovornikov niso prinesla nič novega. Edino to je dr. Cepuder, zagovornik Golmajerjeve, dosegl, da se je ugotovilo, kako morda Golmajerjeva Andreju ni zamerila pokrova z Anžovarjevo, kar naj se vidi po tem, da mu je Golmajerjeva šivala poročno perilo. Kar se tiče krive prišege v Lombardijevem procesu, je Andrej ostal pri izpovedi v preiskavi.

Tudi Tone Mali je vse pristočno priznal. Že tri mesece prej ga je začela Golmajerjeva nagovarjati in mu pošiljala listke ali pa sta se v hosti sestajala. Še ko je bil Andrej zaprt, trdi Tone, da ga je Golmajerjeva nagovarjala, da bi šel k Sv. Roku umoriti Amalijo. Andrej ga je k umoru prvič nagovarjal, ko je prišel iz preiskovalnega zapora. Ko se je Anton sestel takrat z Andrejem v Kranju, ga je silil, naj se vrne k ženi, toda brez uspeha. Najprej se je branil zapeljivim Andrejevim besedam, končno je pa vendar sprejel nalogo, da Malko umori. Ker mu je Andrej obljubil, da bo z nagrado, ki mu jo dasta Golmajerjeva in Andrej, preskrbljen za vse življenje. Masko mu je šela Golmajerjeva, ki mu je dala tpd pisto, steklenico žganja in 200 Din za pot. Opočnoci je šel s temi stvarmi od nje domov, kjer je stvari spravil pod sušilnico. Ker je bil prvič na Dolnjemskem, je šel z Andrejevega pisma zvedel, kako se pride s kolodvoru k Anžovarjevi hiši. Andrej ga je čakal in mu dal špirotovega žganja, ki se ga je Tone takoj napil. Ko je v ponedeljek prišel brat spet k Antonu na seno in mu prinesel jedi, je predelal tudi pistolo in masko in vprašal po denarju. Tone mu je pa pokazal tudi sliovko, ki mu jo je dala na pot Golmajerjeva ter mu sporočil njene pozdrave.

Drugi dan ga je Andrej o vsem poučil in mu prinesel večkrat špirotovega žganja, ki ga je Anton pil ves terek. Ko je Andrej ob 3. zjutraj našel Toneta že na dvorišču oboroženega s pistolo in nožem ter masko, je nato Tone šel sam po stopnicah oplašiti Anico Hrovatovo. Pred njeno sobo v veži, mu je Andrej pokazal še, kam naj ga rani, nato ga je pa potisnil v spalnico svoje žene. Ko je Anton posvetil, je videl Malko stajati poleg postelje. Samo zavpila je: "Saj te poznam, kdo si!" in Tone je z nožem udaril po njej.

bi mu ne bilo treba iti z ženo, ki je prišla ponj. Tisti dan, ko je pozneje šel z ženo vendar z Golnika spet k Sv. Roku, je bila Malka v kuhinji pri Golmajerjevih, on je pa v prvem nadstropju sklepal o njenem umoru. Z bratom Antonom sta se zaradi umora dogovorila že 14 dni pred zverskim zločinom. Andrej pravi, da se je za umor odločil prav ta dan, ker sta se z ženo prej skregala zaradi neke malenkosti. O prihodu Antona pripoveduje Andrej v glavnem tako, kakor je navedeno v obtožnici in vse tudi mirno, priznava, kar se tiče priprav za umor. Dogovorjena sta bila sicer, da Tone Malko umori že v ponedeljek, a baje je Tone tedaj zapasal. Andrej je pripravil vino, bikelji in drugo in pravi, da je dve noči pred umorom ni spal. Zato pa tudi trdi, da je spal tedaj, ko je prišel Tone v prvo nadstropje. Vpitja Anice Hrovatove, pravi, da ni slišal, pač pa njegova žena, ki je sedela na postelji, ko se je prebudil in skočil pred spalnico. Tudi to trdi Andrej, da iz predsobe na podstrešju ni slišal nobenega šuma, niti vpitja in klicanja Malkinega, ko jo je Tone moral. Kadar Andreja predsednikova vprašanja zaženo v skripce, pravi, da se ne spominja in tako dobi čas za premislek.

Edina senzacija procesa je pa

Lombardijeva obtožba, ki jo je

sodišče prejelo in kjer Lombard

trdi, da je Mali Andrej ustrelil

in oropal Vojnikoviča. Andrej je

seveda vse zanikal ter izjavil,

da je ta obtožba le plod Lombard

jeve fantazije, da bi se sam izma

z ječe. Tudi vprašanja zagovorni

kov niso prinesla nič novega.

Edino to je dr. Cepuder, zagov

ornik Golmajerjeve, dosegl, da se

je ugotovilo, kako morda Golma

jerjeva Andreju ni zamerila pokro

va z Anžovarjevo, kar naj se vidi

po tem, da mu je Golmajerjeva

šivala poročno perilo. Kar se tiče

krive prišege v Lombardijevem

procesu, je Andrej ostal pri izpove

di v preiskavi.

Tudi Tone Mali je vse pristočno

priznal. Že tri mesece prej ga je

začela Golmajerjeva nagovarjati

in mu pošiljala listke ali pa sta se

v hosti sestajala. Še ko je bil An

drej zaprt, trdi Tone, da ga je Go

lmajerjeva nagovarjala, da bi šel

k Sv. Roku umoriti Amalijo. And

rej ga je k umoru prvič nagovarja

l, ko je prišel iz preiskovalnega

zapora. Ko se je Anton sestel tak

rat z Andrejem v Kranju, ga je si

lil, naj se vrne k ženi, toda brez

uspeha. Najprej se je branil zapelj

ivim Andrejevim besedam, končno

je pa vendar sprejel nalogo, da Ma

lko umori. Ker mu je Andrej obljubi

l, da bo z nagrado, ki mu jo dasta

Golmajerjeva in Andrej, preskrblj

en za vse življenje. Masko mu je

šla Golmajerjeva, ki mu je dala

tpd pisto, steklenico žganja in 200

Din za pot. Opočnoci je šel s temi

stvarmi od nje domov, kjer je st

vari spravil pod sušilnico. Ker je

bil prvič na Dolnjemskem, je šel

z Andrejevega pisma zvedel, kako

se pride s kolodvoru k Anžovarje

vi hiši. Andrej ga je čakal in mu

dal špirotovega žganja, ki se ga je

Tone takoj napil. Ko je v ponedel

jek prišel brat spet k Antonu na

seno in mu prinesel jedi, je predel

al tudi pistolo in masko in vprašal

po denarju. Tone mu je pa pokazal

tudi sliovko, ki mu jo je dala na

pot Golmajerjeva ter mu sporočil

njene pozdrave.

Drugi dan ga je Andrej o vsem

poučil in mu prinesel večkrat

špirotovega žganja, ki ga je Anton

pil ves terek. Ko je Andrej ob 3.

zjutraj našel Toneta že na dvorišču

oboroženega s pistolo in nožem

ter masko, je nato Tone šel sam

po stopnicah oplašiti Anico Hro

vatovo. Pred njeno sobo v veži,

mu je Andrej pokazal še, kam naj

ga rani, nato ga je pa potisnil v

spalnico svoje žene. Ko je Anton

posvetil, je videl Malko stajati

polet poletno noč. Sedaj je tudi

v Tomovi sobi ugasnila luč. Najbrže

je spal, kot vsi drugi v hiši.

Ko je Urška odšla iz njegove sobe,

je gledal za njo, ne vede, kaj bi

počel. Nepopisni občutki so ga ob

šli, ko je skoro kriknila, da Nimro

da ne ljubi. Najprej ga je objela b

laženost, da mu je odpovedala. Mo

gel bi zakričati, da bi se rešil misli,

ki ga je težila. Šele tedaj je spoz

nal, kako čudno je bilo Urškino ob

našanje; kako blede in potneta je b

ila. Ali je bil to samo njen glavobol?

Ali pa je njeno dobro, mehko srce

pretreslo, da je morala Nimrodu

odreči? Toda ne: še nekaj drugega

je moralo biti, nekaj nenavadnega,

nekaj tajinstvenega, nekaj nerazre

šenega. Zakaj ga je gledala tako

čudno raztreseno — tako obupano?

Da, obupen je bil njen pogled, ki

ga je vprla vanj.

Naenkrat se ga loti nejasna boja

zen. Kaj je bilo z Urško? Ali je b

ila mogoče bolj bolna, kot pa je mi

sllila teta Greta? Strese se, vstane

in teče za Urško po stopnicah, stre

sa njena vrata in ves razburjen kli

če njeno ime. Toda nič se ne gane.

Ali je šla zopet v posteljo? Zopet

hitu skozi svojo sobo na teraso in

gleda proti njenim oknom navzgor.

Samo majhna svetloba je bila v n

jeni spalnici. To je vendarle že le

gla. Nemir ga žene k teti Greti, ki

je še brala.

Teta Greta!

Prestrašena ga pogleda v blede,

izmučeni obraz.

Moj Bog, kaj se je zgodilo, Tom?

Nič, nič; samo ne vstrajaj se, sam

o skrbi me zaradi Urške.

"GLAS NARODA"
zopet pošiljamo v do
movino. Kdor ga hoče
naročiti za svoje sorod
nike ali prijatelje, to
lahko stori. Naročnina
za stari kraj stane \$7.
V Italijo lista ne po
šiljamo.

trikrat ali štirikrat. Pravi, da je bil pijan in ne ve, če se je branila. Kako bi bila s tremi ali štirimi zamahi Malka dobila 19 ran, si Tone ne more razlagati. Ko je prišel iz spalnice, je Andrej v veži svetil z žigalnikom in mu naročil, naj med potjo vse vrže proč.

</